

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банку на фінансовому ринку»
на тему: «Сучасні форми та методи реорганізації банківських установ»

Виконавець:

Студентки кредитно-економічного факультету
Нікітюк Каріна Ігорівна _____
Баранецька Наталія Олегівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Тарасевич Наталія Вадимівна _____

ОДЕСА – 2018
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Банківська система постійно змінюється внаслідок глобальної фінансової кризи і локальних нормативних змін. Наразі постає питання: як українським банкам повернутися на шлях зростання і стабільності. Основний напрям сучасних перетворень у банківському секторі України – це здійснення реструктуризації і рекапіталізації банків, перш за все, за рахунок концентрації банківського капіталу. Міжнародний досвід свідчить, що внаслідок реструктуризації банків розширюється доступ до капіталізації внесків через зростання довіри вкладників до добре капіталізованого новоствореного банку, а також підвищується стійкість останнього до подолання будь-яких фінансових ускладнень. Крім того, великі банки можуть забезпечувати економію, пов'язану з масштабом операцій.

Мета дипломної роботи: обґрунтування теоретичних і практичних рекомендацій щодо реорганізації та реструктуризації банківської системи України.

Завдання дослідження:

- визначити реорганізацію як інструмент антикризового управління банком;
- розглянути реструктуризацію банків як об'єктивну необхідність в умовах глобалізації економіки;
- розкрити інструменти реструктуризації та реорганізації банківських установ;
- визначити основні показники діяльності банківської системи України;
- провести аналіз процесів зовнішньої реструктуризації в банківському секторі України;
- розглянути міжнародний досвід капіталізації банків та її вплив на боргову сферу;
- дослідити міжнародний досвід реструктуризації і доцільність його використання для банківського сектора в Україні в умовах світової фінансової кризи;
- визначити проблеми правового забезпечення фінансової реструктуризації в Україні;
- зазначити напрями підвищення ефективності нагляду в контексті реструктуризації банків.

Об'єкт дослідження: реорганізація та реструктуризація банківської системи України.

Предмет дослідження: методичні, організаційні та практичні питання реорганізації та реструктуризації банківської системи України.

Методи дослідження: аналізу та синтезу, історичний та логічний

Інформаційна база дослідження: нормативно-законодавча база (Конституція України, Господарський кодекс України, Закони України, Інструкції тощо), Положення НБУ, періодичні видання НБУ, підручники, монографії тощо.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (91 найменувань)

та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 190 сторінок. Основний зміст викладено на 169 сторінках. Робота містить 23 таблиць, 16 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСІВ РЕОРГАНІЗАЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ»** розглянуто теоретичні аспекти сутності реорганізації та реструктуризації банківської системи, її необхідність у сучасних умовах глобалізації, розглянуто мету, форми та етапи проведенні реструктуризації банківських установ.

У другому розділі **«ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСІВ РЕОРГАНІЗАЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ»** проаналізовано реорганізацію як наслідок динаміки показників банківської системи. Проведено аналіз процесів реструктуризації в банківському секторі України та розраховано оцінку синергетичного ефекту від злиття двох банків та досліджено міжнародний досвід капіталізації банків

У третьому розділі **«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ РЕОРАГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»** запропоновано заходи щодо підвищення ефективності нагляду в контексті реструктуризації, визначено рівень концентрації банківської системи та його вплив на конкурентоспроможність.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. «Реорганізація» та «реструктуризація» в банківській діяльності трактуються як інструменти протидії банкрутству банків та антикризового управління.
2. Реструктуризація та реорганізація здійснюються з метою фінансового оздоровлення та забезпечення стабільного функціонування банківської системи, підвищення рівня концентрації банківського капіталу на основі злиття і приєднання банків, підвищення ліквідності та платоспроможності банків, а також вдосконалення системи банківського нагляду з боку держави.
3. Відбуваються позитивні зміни в інформаційному та законодавчому плані.
4. Концентрація банківського капіталу та забезпечення необхідних джерел і дієвих механізмів підвищення рівня капіталізації банківської системи є актуальними завданнями подальшого розвитку фінансового сектору України.
5. Основними методами запобігання негативним наслідкам реорганізації та реструктуризації можуть бути: зміна керівництва або принципів формування керівних органів банку; чергова емісія акцій є додатковими правами акціонерів; реструктуризація активів і пасивів; збільшення або зменшення кількості акціонерів; викуп акцій у своїх акціонерів з премією; адміністративні заходи та юридичні процедури.
6. Капіталізація банків як форма державної підтримки стала одним із суттєвих боргоутворюючих факторів під час кризи та посткризових процесів у 2013-2017 рр.

7. Як показав проведений аналіз існуючої практики здійснення реструктуризації, ці проблеми банків мають комплексний характер. Разом з тим їх вирішення базується, передусім, на підтримці функціональної спроможності банків як базової інфраструктурної ланки кредитних відносин в економічній системі з метою підтримки темпів кредитування економіки, створення можливостей для відновлення інвестиційних потоків та упередження появи економічних дисбалансів і поширення проблеми морального ризику.

8. Проблеми українських банків в окремих аспектах подібні до проблем, які виникли в банківських системах зарубіжних країн (знецінення активів банків, небажання інституційних інвесторів рефінансувати видані кредити, здебільшого короткострокові, вплив вкладів із банків). Однак мають і певну специфіку, зумовлену як особливостями економічної моделі розвитку країни, так і структурно-функціональними деформаціями всередині банківської системи (агресивна кредитна політика, девальвація, погіршення якості кредитів, обмеження доступу до зовнішніх ресурсів, паніка серед вкладників тощо). Відтак, окремі елементи світового досвіду щодо реструктуризації можуть бути враховані у вітчизняній практиці.

9. Сучасна система нагляду за банківською діяльністю в Україні розбудовується відповідно до положень законодавства ЄС із питань банківської діяльності, Основних принципів ефективного банківського нагляду, розроблених Базельським комітетом, та з урахуванням міжнародної практики. Якісний і ефективний нагляд - одна з головних передумов стійкості банківської системи, її належного функціонування та бездоганного виконання нею основних функцій.

10. Запропонована послідовність проведення нагляду у процесі реструктуризації банку дасть змогу оптимально розподілити повноваження між наглядовими органами, уникнути дублювання їхніх функцій та організувати нагляд у спільних робочих групах таким чином, щоб забезпечити належну ефективність процесів реструктуризації.

Анотація кваліфікаційної роботи магістра

АНОТАЦІЯ

Нікітюк К.І. Баранецька Н.О.

«Сучасні форми та методи реорганізації банківських установ»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Управління діяльністю банку на фінансовому ринку»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є реорганізація та реструктуризація банківської системи України..

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності реорганізації та реструктуризації банківської системи, її необхідність у сучасних умовах глобалізації, розглянуто мету, форми та етапи проведенні реструктуризації банківських установ. Проаналізовано інструменти реструктуризації та реорганізації банківських установ та визначено проблеми правового забезпечення фінансової реструктуризації в Україні.

Проаналізовано реорганізацію як наслідок динаміки показників банківської системи. Проведено аналіз процесів реструктуризації в банківському секторі України та розраховано оцінку синергетичного ефекту від злиття двох банків та досліджено міжнародний досвід капіталізації банків.

Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності нагляду в контексті реструктуризації, визначено рівень концентрації банківської системи та його вплив на конкурентоспроможність.

Ключові слова: реорганізація, реструктуризація, банківська система, синергія, злиття , поглинання, концентрація банківської системи, фінансова стійкість.

ANNOTATION

Nikityuk K.I., Baranetska N.O.

«Contemporary banking restructuring techniques»,
thesis for Master degree in specialty «072 Finance, Banking and Insurance»
under the program «Banking and Financial Markets»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the reorganization and restructuring of the banking system of Ukraine

Diploma thesis deals with theoretical aspects of the essence of reorganization and restructuring of the banking system, its necessity in the current conditions of globalization, the purpose, forms and stages of restructuring of banking institutions are considered. The tools of restructuring and reorganization of banking institutions are analyzed and problems of legal support of financial restructuring in Ukraine are determined.

The reorganization as a result of dynamics of indicators of the banking system is analyzed. The analysis of restructuring processes in the banking sector of Ukraine was carried out and an estimation of the synergistic effect of the merger of the two banks and the international experience of banks' capitalization were researched.

The measures to increase the effectiveness of supervision in the context of restructuring are proposed, the level of concentration of the banking system and its impact on competitiveness are determined.

Keywords: reorganization, restructuring, banking system, synergy, merger, absorption, concentration of banking system, financial stability.